

A hány ház, annyi szokás – tartja a mondás, és ha a magyar lakodalmi szokások gazdagságát nézzük, igazat is kell adnunk e bölcsességnek. Ma a több történelmi korból áthúzódó hagyományok mellett erősen tartja magát az 1960-as évektől kiépülő, kommersz jegyeket magán viselő menetrend, az amerikai kultúra beszívargása sajnos szintén sok változást hozott magával. Ez alkalommal a magyaregryei szokásokkal ismerkedünk.

Az egregyi lakodalmi

Bár Magyaregryről sok időálló kiadvány jelent meg az elmúlt években, a lakodalmi népszokásokról ezekben alig olvashatunk. Ezért nincsen más lehetősége a krónikásnak, mint idős, sokat látott egregyieket megkérdezni arról, hogyan tartották a lakodalmakat régen. Ez történt most is, *Borsos Margit néni és Tolnai Kati néni* elmondásából kerekedett ki az alábbi történet.

Egryen is hatalmas ünnepnek számított, amikor két fiatal – természetesen szülői beleegyezéssel – elhatározta, hogy összekötik az életüket. Kitzúzték az időpontot, a mezei munkák és egyházi szabályok miatt szünet után, esetleg februárban, vagy májusban tartották a lakodalmak zömét. Ezután a komaságból, a kereszt- vagy bérnagyerekek közül kiválasztották a vőfélyeket, akik meghívták a vendégeket az esküvőre.

A készülődés több síkon folyt a következő hetekben. A menyasszony kiválasztotta a ruhát, ennek színe ekkoriban még ritkán volt fehér. A középkortól kezdve a tisztaság színének a kéket tartották, és egészen a 20. századig leggyakrabban ezt viselték az oltár előtt. Az angol Viktória királyné ruhájának hatására terjedt el a kontinensen a fehér viselet, a magyar falvakban ez az 1940-es évektől vált hangsúlyossá. A viselet fontos részének számított a gyöngyökkel kirakott, virágokkal díszített magas párta, amit a szertartás után az asszonyok sok esetben ereklyeként üveglap mögött tartottak az ágyuk felett a falon.

Az esküvő hetének közepén, általában szerdán kezdődött a lakodalomra való készülődés. A lányok a szomszéd-

doktól, rokonoktól összehordták az edényeket, gyúrotáblákat. Csütörtökön érkezett a megfogadott szakácsnő, akinek a munkájától függött a lakodalmi sikere. Aznap készült a torta, este pedig hagyományosan a keresztanyák kezdték el dagasztani a kalácsot és kuglófot. Péntek hajnalban sütötték meg a kelt tésztákat, valamint ekkor vágták le a csirkéket és a disznót. Ez a nap volt a készülődés csúcspontja, este már a rétest kellett nyújtani, és jaj volt annak a szakácsnak, aki ezzel elkésett. Szombat reggel elkészült a friss rétes, és a délelőtt folyamán, amíg az ifjú pár elintézte a tanúk jelenlétében a polgári szertartást, a lakodalmi háznál az utolsó simításokat végezték.

Az esküvő szombat délben vette hivatalosan kezdetét. Ekkor érkeztek a zenészek, akik még az utcán három nótát – a „*Lakodalmom van a mi utcánkban*” kezdetű, egy csárdást és egy verbunkost – fújtak el. Kora délután megtörténtek a háztól való kikérések, először mindig a vőlegényt, utána a menyasszonyt, ami a vőfélyek dolga volt. Még a menet készülődése alatt, a templomba érkezés előtt a lányok párt választottak maguknak arra az estére, kis szalagot tűztek a fiúk mellé.

A lakodalmi háznál először a vacsorának álltak neki, hagyományosan húsvéves, pörkölt, sülték, töltött káposzta volt a menü, amit a torta szegett el. Az étkezés alatt a zenészek dusoltak, azaz mindenkinek elhúzták a kedvenc nótáját. Néhány kisgyerek ellopta a menyasszony cipőjét, amit a keresztapa váltott vissza, a pénz pedig a csínytevő fiataloké lett. Vacsora után gyorsan kivitték a padokat, és ezalatt a konyhai segítők eljárták a szakácstáncot. Éjfél előtt került sor az ajándéktáncra, amit a keresztanyák kezdtek meg, akik ráterítették a ifjú párra az ajándékba adott szőttest. Az anyák előtt kosarak álltak, és mindenki oda tette le az ifjú párnak szánt portékáját, ahonnan a meghívás érkezett. Ezután jött a kiséprűzés, az ifjú pár elvonult átöltözni, hogy a menyecske immár vörös kasmír felsőben jelenjen meg az ünneplők között. Ekkor ismét megterítették a násznépnek, friss hurka és kolbász került az asztalra, majd folytatódott a multság egészen reggelig, amikor a vendégek már sokszor az utcán ropták mezítláb a táncot. Végezetül a fiatalokat hazakísérték a barátok és a zenészek a házhoz, hogy megkezdjék közös életüket.